

Medisch handelen op school

Soms worden leerkrachten betrokken bij de zorg rond een ziek kind. Daarmee worden ze partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leerkrachten gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. In deze situatie is de positie van de leerkracht een bijzondere, die met zorgvuldigheid benaderd moet worden. Het kan gaan om BIG-handelingen (dit zijn medische handelingen die vallen onder de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) en een leerkracht valt niet onder deze wet.

In uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schooldirectie en leerkrachten vragen medische handelingen te verrichten. Dit kan gaan over het toedienen van antibiotica, het smeren van zalf tot aan het toedienen van medicatie bij bijvoorbeeld epilepsie, geven van sondevoeding, het toedienen van zuurstof.

In uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat of als er een acute noodzaak tot toedienen kan ontstaan, wordt door de ouders wel eens een beroep gedaan op schooldirectie en leerkrachten. Een ingevulde en ondertekend formulier (bijlage 1 en/of 2) is dan noodzakelijk.

Het is belangrijk van tevoren stil te staan bij de consequenties van het geven van medicatie of het uitvoeren van een medische handeling. De ouders moeten uiteraard schriftelijke toestemming geven voor het uitvoeren hiervan.

Als het gaat om BIG-handelingen moet de leerkracht een gedegen instructie krijgen van een BIG-geregistreerde professional (meestal de behandelend arts of verpleegkundige). Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling moet door deze BIG-geregistreerde professional schriftelijk worden vastgelegd met handtekening in een bekwaamheidsverklaring (zie bijgevoegd formulier).

Verantwoordelijkheid

Leerkrachten en schooldirectie kunnen aansprakelijk worden gesteld wanneer zij fouten maken of zich vergissen bij medische handelingen. Ouders zijn verantwoordelijk voor het doorgeven van wijzigingen in de medicatie en/of medische handelingen. Ouders zijn ook verantwoordelijk om de houdbaarheid of de hoeveelheid van de medicatie die aan school is verstrekt te controleren.

Een leerkracht is en blijft verantwoordelijk voor het eigen handelen, ook al is er een bekwaamheidsverklaring van een arts. Hij kan hiervoor civielrechtelijk aangesproken worden. Het schoolbestuur is echter verantwoordelijk van datgene wat de leerkracht doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de directie onzorgvuldig heeft gehandeld.

Een leerkracht die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht – bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht – zal deze handeling eveneens niet dienen uit te voeren. Dat geldt ook voor een leerkracht die zich niet bekwaam acht.

Handelingen waarvoor de Wet BIG niet geldt

Dit betreft o.a. het geven van medicijnen: het geven van een paracetamol of andere medicijnen, het inbrengen van een zetpil bij een epilepsieaanval (tegenwoordig meestal neusspray), het behandelen van een insectenbeet met crème (azaron bijv.).

Noodsituatie

De Wet BIG is niet van toepassing indien er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen. Het toedienen van een epi-pen is een levensreddende handeling, dus een school is net als iedere burger verplicht deze handeling uit te voeren.

Bij calamiteiten dient de school direct contact op te nemen met de huisarts en/of specialist van het kind of direct het landelijke alarmnummer 112 te bellen.

Aanvullende afspraken aan het begin van ieder schooljaar

De school maakt bij medisch handelen aan het begin van ieder schooljaar aanvullende afspraken met de ouders hoe te handelen in situaties waarbij de leerkracht met de leerlingen onderweg is, bijvoorbeeld lopen naar de gym. Ook bij uitstapjes en vieringen worden aanvullende afspraken met de ouders gemaakt. De schooldirectie zorgt ervoor dat invallers goed op de hoogte zijn van de gemaakte afspraken. Indien de invaller handelingsverlegen is bij medisch handelen en er geen andere leerkracht in school aanwezig is die deze handelingen kan verrichten, worden de ouders hiervan tijdig door de schooldirectie op de hoogte gesteld. De ouders zorgen dan voor een passende oplossing.

Het kind wordt ziek op school

Uitgangspunt is dat een kind dat ziek is, naar huis moet. In principe verstrekt de school geen eenvoudig middel (als paracetamol) zonder toestemming van de ouders. Advies is om hierover vooraf telefonisch toestemming te vragen aan de ouders.

Het kan zijn dat het kind niet naar huis kan omdat er geen toezicht is. In ernstigere situaties (toename van pijn, in elkaar krimpen, verandering van kleur of gedrag) neemt school direct contact op met de ouders, de huisarts of 112 afhankelijk van de ernst van de situatie.

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, ook onder schooltijd. Ouders kunnen aan schooldirectie en leerkracht vragen deze middelen te verstrekken. Een ingevulde en ondertekend formulier (bijlage 1) is dan noodzakelijk. In dit formulier staat ook om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheid te moeten worden toegediend en op welke manier. Tevens staat vermeld gedurende welke periode dit zal gebeuren.

Als het om het verstrekken van medicijnen voor langere periode gaat, is het goed om regelmatig met de ouders te overleggen over het medicijngebruik.

Enkele praktische zaken:

- Neem de medicijnen alleen in ontvangst in de originele verpakking. Evt. uitgeschreven op naam van het kind
- Lees de bijsluiter i.v.m. mogelijke bijwerkingen
- Noteer op een aftekenlijst iedere keer dat het medicijn aan het kind gegeven is op school
- Neem direct contact op met de huisarts of de specialist als er onverhoopt een fout is gemaakt bij de toediening
- Bel bij een ernstige situatie (verkeerde bijwerking bijv.) direct 112
- Zorg dat alle relevante gegevens bij de hand zijn: naam, geboortedatum, huisarts, de medicatie

Het opbergen van medicijnen op school

Het bewaren van medicijnen op school moet tot een minimum beperkt worden. De medicijnen moeten niet kunnen worden meegenomen door de leerlingen. Een afsluitbaar medicijnkastje buiten het bereik van de kinderen is een goede optie. Met de ouder(s)/ verzorger(s) wordt afgesproken waar de medicijnen binnen de school worden bewaard.

